

TÖS'ÜN ÖDEDİĞİ BEDEL

Aydınlık Gazetesi, 27 Aralık 2011

Yıldırım Koç

Türkiye Öğretmenler Sendikası'nın Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihinde çok ihmal edilmiş önemli bir yeri vardır.

TÖS, 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Kanunu uyarınca kurulan memur sendikalarının en büyüğü ve en etkilisi oldu. TÖS'ün başarıları, aralarında bazı öğretmen örgütlerinin de yer aldığı bir cephenin saldırılarına karşın gerçekleştirildi. Bu yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı çok sayıda TÖS üyesinin görev yerini sürgün amaçlı olarak değiştirdi; birçok TÖS'lüyü cezalandırdı. Bazı öğretmen sendikaları ise farklı anlayışlara sahipti ve TÖS'ü zayıflatmak için büyük çaba gösterdi. TÖS'ün belki en önemli eksikliği, öğretmenlerin gerçekte işçi sınıfının bir parçasını oluşturduğu bilincine varamamasıydı. Bu yıllarda solda hakim olan anlayış, devlet memurlarını "küçük burjuvazi" içinde değerlendirmektir. Bu anlayışın hakim olduğu koşullarda TÖS yöneticilerinin, öğretmen ve genel olarak eğitim çalışanları kitlesini işçi sınıfı içinde değerlendirmelerini beklemek de haksızlık olacaktır.

Halbuki 28/29 Ocak 1921'de katledilen Ethem Nejat, "Öğretmen Okullu Gençlere" yazısında, öğretmenlerin sınıf özelliğini şöyle ön plana çıkarıyordu:

"Ey yarının öğretmeni, şimdiden çıkarını bil. Sen gündelikle çalışan işçiden başka birşey değilsin. Koluyla çalışan, yaşama gücünü bir lokma yiyeceğe harcayan, bu haksız ve hain toplum içinde bilimden teknikten payını alamayan biçare gençlerle birarada, bir ortamda, bir huzursuzluk içinde olduğunu kavra, onlarla elele ver."

12 Mart 1971 öncesinde DİSK'in toplantılarına yönelik saldırı olmazken, TÖS'e yönelik birçok saldırı oldu. Örneğin, TÖS Düzce Şubesi'nin 12 Ekim 1968 tarihinde düzenlediği sanat şöleni, İlim Yayma Cemiyeti, Komünizmle Mücadele Derneği ve Milliyetçi Öğretmenler Birliği tarafından basıldı.

15 Ekim 1968 tarihinde ise Genel Başkan Fakir Baykurt, Birecik'te sinema salonunda konuşma yaparken, saldırıya uğradı ve başından yaralandı.

Malatya'nın ilçelerinde, Elazığ'da ve Konya'da da saldırılar oldu.

TÖS'ün 7 Temmuz 1969 günü Kayseri'de toplanan İkinci Genel Kurulu'nun ikinci günü, TÖS'ün kuruluş yıldönümünde ise büyük bir saldırı gerçekleştirildi. Saldırganlar, genel kurulun toplandığı sinemayı yakmaya çalıştılar. Saatler süren saldırı ancak askerin müdahalesiyle engellenebildi.

12 Mart 1971 darbesinin ardından TÖS yöneticileri ve 3500 dolayında TÖS üyesi gözaltına alındı ve işkence dahil kötü muameleye maruz bırakıldı.

TÖS'ün 185 yöneticisi ve üyesi hakkında Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde dava açıldı. İddianameyi, hakim kıdemli yüzbaşı Baki Tuğ hazırladı. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 no.lu askeri mahkemesi, 26.12.1972 tarihinde 59 sanık hakkında çeşitli hapis cezalarına hükmetti.

Genel Başkan Fakir Baykurt, Genel Başkan Yardımcısı Dursun Akçam, Genel Sekreter O.K.Akol, Yürütme Kurulu üyesi Veli Kasımoğlu 8 yıl 10 ay 20 gün ağır hapis cezasına çarptırıldı. Duruşma hakimi Zeki Eğin bu karara muhalif kaldı ve TÖS'e yöneltilen suçlamaların hiçbirinin gerçekte ilgisinin olmadığını belirtti. Sanıklar karara itiraz ettiler.

Askeri Yargıtay 19 Temmuz 1974 günlü kararında yerel mahkeme kararını bazı sanıklar için bozdu. Bu arada 1974 affı çıktı. TÖS sanıkları afftan yararlanmayı reddettiler ve davanın sürmesini talep ettiler. Yerel mahkeme yeniden karar verdi. Konu yeniden Askeri Yargıtay'a gönderildi. Askeri Yargıtay, 13 Nisan 1976 tarihinde TÖS davasının tüm sanıkların aklanmasıyla sonuçlanmasına karar verdi.